

Projectvoorstel

Ambassadeurs 50+ op de fiets

Omschrijving van projectidee

- Het projectidee op hoofdlijnen

Na het passeren van de grens van 65 jaar neemt het aandeel fietsers met één of meerdere beperkingen snel toe. Deze fysieke belemmeringen, in combinatie met een achteruitgaand reactievermogen en sneller optredende schrikreacties zorgen er voor dat oudere fietsers onevenredig vaak (1,5 – 2 keer zo vaak) betrokken raken bij (enkelvoudige) fietsongevallen. Daarnaast is de ernst van het letsel onder ouderen groter.

Het aantal 65+-ers stijgt in Amsterdam de komende 10 jaar met meer dan 20%. Daarmee zal het aantal ernstige fietsongevallen bij een gelijkblijvend beleid nog sterker groeien.

Vaak speelt inrichting van de infrastructuur speelt een rol, maar in bijna de helft van alle enkelvoudige fietsongevallen is het gedrag van de fietser zelf (bijvoorbeeld een onhandige beweging) een belangrijke oorzaak.

De gemeente Amsterdam pakt, in samenwerking met DTV Consultants en SWOV, beide oorzaken aan en dringt zo het aantal enkelvoudige fietsongevallen onder ouderen terug!

Fietsambassadeurs zijn rolmodellen voor oudere fietsers. Van hen nemen ze iets aan.

Fietsambassadeurs geven voorlichting over veilig fietsen, over risico's onderweg en over hoe te handelen in verschillende situaties. Ze maken ouderen bewust van hun fysieke mogelijkheden en beperkingen (statusonderkenning) en leren hen om hiernaar te handelen. Theorie en praktijkoefeningen worden op een leuke, leerzame manier afgewisseld. Op- en afstappen, (hard) remmen, uitwijken, over de schouder achterom kijken; het komt allemaal aan bod. Speciaal voor ouderen met een e-bike zijn worden specifieke trainingen ingezet. Om infrastructurele oorzaken van enkelvoudige fietsongevallen aan te pakken, worden de ouderen getraind in het herkennen van gevaarlijke situaties. Ook voertuiggerichte maatregelen (zoals een achteruitkijkspiegel) horen bij het speelveld van de fietsambassadeur. In voorkomende gevallen kan een advies aan individuele ouderen om af te zien van fietsgebruik ook onderdeel uitmaken van het takenpakket van een fietsambassadeur.

Wanneer ouderen onderweg een gevaarlijke locatie tegenkomen, gaan zij met hun smartphone (eind 2011 had al een kwart van de ouderen tussen de 60 en 65 jaar een smartphone) naar de website van de Amsterdamse fietscommunity waarop zij direct een foto kunnen uploaden. Op basis van GPS wordt direct de juiste locatie vastgelegd. Ouderen zonder smartphone loggen na hun fietstocht thuis in op de website en klikken op kaart de juiste locatie van het infrastructurele knelpunt aan. De website staat boordevol met praktische tips over veilig fietsen, en op een forum kunnen ouderen met elkaar in discussie gaan over gevaarlijke locaties die zij zijn tegengekomen.

- Doelstelling en achtergrond van het projectvoorstel:

Doel van het project is het werven en opleiden van fietsambassadeurs, het opzetten van een fietscommunity en het organiseren van fietsveiligheidsdagen, waarop oudere fietsers worden voorgelicht over veilig fietsen (theorie en praktijk) en worden getraind in het herkennen van gevaarlijke locaties. Door een bewustere houding in combinatie met verbeterde vaardigheden, neemt het aantal enkelvoudige ongevallen onder deelnemende ouderen sterk af. Doordat op aangeven van de ouderen zelf ook infrastructurele knelpunten worden aangepakt, neemt ook het aantal enkelvoudige fietsongevallen onder andere fietsers af.

- Welke resultaten en impact mogen van het project worden verwacht?

De fietsambassadeurs en de fietscommunity worden een begrip onder oudere fietsers in Amsterdam. Naast informatiekkanalen van de gemeente, worden fietswinkels, huisartsen en verzekeringsmaatschappijen ingezet om ouderen te enthousiasmeren voor de Amsterdamse fietscommunity en de fietsveiligheidsdagen. Het aantal enkelvoudige fietsongevallen onder deelnemende ouderen zal sterk verminderen. Doordat zij via de community steeds opnieuw over de risico's worden geïnformeerd, beklijft het effect. Locaties die, op aangeven van de ouderen in de community, door de gemeente Amsterdam veiliger worden gemaakt, leiden op termijn ook tot minder enkelvoudige fietsongevallen onder alle Amsterdamse fietsers.

- In welke mate en hoe kan uw project een toegevoegde waarde geven ten opzichte van de kennis die over dit thema al beschikbaar is?

Enerzijds komt in dit project kennis beschikbaar over hoe ouderen bereikt en geënthousiasmeerd kunnen worden en hoe zij het beste kunnen worden voorgelicht en getraind. Ook komt zo meer inzicht tot stand over de doelgroep zelf: welke subgroepen zijn te onderscheiden en welke verschillen zijn er tussen deze subgroepen onderling? Anderzijds komt kennis beschikbaar over de vaardigheden waarmee ouderen het meeste moeite hebben en hoe deze vaardigheden kunnen worden getraind én wat (specifiek) deze doelgroep als gevaarlijke infrastructuur ervaart.

- Hoeveel kost de uitvoering van het project bij benadering en waaraan wordt het geld (vooral) besteed?

In 2013 wordt de community opgezet inclusief (mobiele) website, worden de fietsambassadeurs geworven en opgeleid, wordt aan de opzet en inhoud van de fietsveiligheidsdagen invulling gegeven en worden proefdagen georganiseerd op basis waarvan de opzet en inhoud wordt gefinetuned. Speciale aandacht gaat uit naar het niet laten verstoffen van de app: hoe worden de deelnemers gemotiveerd om deel te blijven nemen door de app te blijven gebruiken?

Fietsambassadeurs zullen in groepen van 6 tot 10 personen (peer-to-peer) worden geclusterd. Eén begeleider vanuit de organisatie heeft meerdere groepen onder zich. Deze aanpak is effectief gebleken in het verkeersouders-project in Amsterdam. Als fietsambassadeurs wordt gedacht aan jong-gepensioneerden; deze hebben in het algemeen voldoende vrije tijd en zijn veelal voldoende vitaal.

Begin 2014 wordt gestart met een intensieve mediacampagne om deelnemers te werven, zodat in de maanden met mooi fietsweer de community en de fietsveiligheidsdagen operationeel zijn. In het haalbaarheidsonderzoek zal in kaart gebracht worden welke prikkels het beste ingezet kunnen worden om de doelgroep hiertoe te bewegen. Ingezet wordt op 10 fietsinformatiedagen per maand in de maanden april t/m september, met gemiddeld 20 deelnemers per dag. Maandelijks worden de meldingen van fietsers ten aanzien van onveilige infrastructuur door de gemeente beoordeeld en, waar mogelijk en noodzakelijk, worden maatregelen uitgevoerd.

In 2015 wordt de inzet van de fietsinformatiedagen gecontinueerd, in combinatie met een sobere campagne, en blijft de gemeente gemelde knelpunten beoordelen en aanpakken. In de tweede helft van het jaar wordt het project uitvoering geëvalueerd, door middel van enquêtes onder deelnemers en niet-deelnemers en onder de fietsambassadeurs, analyse van de gemelde locaties en analyse van de wel en niet getroffen infrastructurele maatregelen door de gemeente.